

Paliativna oskrba

Kaj mora vsakdo vedeti
o paliativni oskrbi

PALIATIVNA OSKRBA

Kaj je paliativna oskrba?

Paliativna oskrba je obravnava človeka s kronično napredujočo boleznijo. Pri bolnikih z rakom o njej govorimo v obdobju, ko je bolezen razširjena in neozdravljiva.

V središču obravnave sta oboleli posameznik z vsemi dimenzijami človeškega bitja (telesnimi, duševnimi, socialnimi, duhovnimi) in njegovo okolje. Zato so v obravnavo vključeni tudi bolnikovi svojci (bližnji). Izvaja se neprekinjeno, v vseh okoljih, kamor vstopa bolnik. Ne konča se ob bolnikovi smrti, pač pa nudi podporo svojcem (bližnjim) tudi po njej.

Cilj paliativne oskrbe je zagotoviti ustrezen podporni sistem, ki bo omogočil bolniku čim bolj polno, aktivno življenje in mirno, dostojno smrt.

Z raziskavami in izkušnjami je dognano, da takšna obravnava bolniku ne izboljšuje le kakovosti življenja, temveč lahko vpliva tudi na podaljšanje njegovega preživetja.

Komu je namenjena?

Paliativna oskrba je namenjena vsem bolnikom z neozdravljivimi boleznimi (ne samo bolnikom z rakom), ne glede na to, koliko so stari.

Z njenimi načeli delovanja se prične ob postavitvi diagnoze neozdravljive bolezni.

Oblike zdravljenja, ki vplivajo na samo bolezen (pri raku so to vsi načini specifičnega zdravljenja: sistemsko zdravljenje, zdravljenje z obsevanjem, kirurško zdravljenje), so del **zgodnje paliativne oskrbe** (paliativni bolnik je tudi tisti, ki prejema npr. kemoterapijo z namenom podaljševanja življenja in zmanjšanja bremena simptomov). Vedno izbiramo samo tiste načine, s katerimi dosegamo cilje paliativne oskrbe (paliativni pristop k zdravljenju).

Z napredovanjem bolezni se možnosti vplivanja na osnovno bolezen zmanjšajo oziroma jih sčasoma tudi ni več. Nastopi obdobje **pozne paliativne oskrbe**, ki je usmerjena v zmanjševanje bolezenskih težav, še vedno pa vpliva tudi na podaljšanje preživetja.

Oskrba umirajočega (hospic-oskrba) je le manjši del paliativne oskrbe. Cilj je mirna, človeka vredna, dostojna smrt. Paliativna oskrba spoštuje življenje in smrt. Življenja ne skrajšuje, vendar ga tudi ne podaljšuje za vsako ceno.

Podpora svojcem je integralni del paliativne oskrbe v vseh obdobjih in se nadaljuje tudi po smrti bolnika.

Paliativna oskrba NI SAMO za umirajoče.

Katere so pomembne značilnosti paliativne oskrbe, po katerih se razlikuje od drugih pristopov zdravljenja?

Običajno so oblike zdravljenja usmerjene v obravnavo posamezne bolezni. Paliativna oskrba je usmerjena v obravnavo bolnega človeka,

njemu lastnih težav, ob upoštevanju njegovih vrednot in prepričanj.

Ta brez timskega pristopa ni možna. Sestava tima se spreminja od bolnika do bolnika glede na njegove potrebe in na nivo zdravstvenega sistema, v katerem se paliativna oskrba izvaja.

Kateri so nivoji izvajanja paliativne oskrbe?

Osnovni nivo izvajanja paliativne oskrbe spada med naloge zdravnika splošne medicine – družinskega zdravnika in patronažne medicinske sestre. Glede na kraj bivanja bolnika se ta izvaja tudi v domovih za ostarele in drugih ustanovah. Pogosto so v ta nivo vključeni socialna delavka, fizioterapevtka, psiholog, duhovnik in drugi – glede na ugotovljene potrebe bolnika in njegovih bližnjih.

Bolniki z bolj kompleksnimi težavami so napoteni v bolnišnico, kjer jih obravnava zdravnik specialist. V stanjih težko obvladljivih težav bo v oskrbo aktiviran tudi specialistični paliativni tim, z dodatnimi znanji. Za timsko obravnavo je na voljo več strokovnjakov z različnih področij. Naredi se načrt oskrbe za nadaljnjo obravnavo v domačem okolju oziroma tam, kjer bo ta po odpustu iz bolnišnice potekala.

Kje najdemo dodatne informacije o paliativni oskrbi v Sloveniji?

Za dodatne informacije o paliativni oskrbi se lahko obrnete na družinskega zdravnika ali patronažno medicinsko sestro.

Na spletni strani www.paliativnaoskrba.si je dostopen »PROJEKT METULJ« z vsebinami s področja paliativne oskrbe. Tu lahko najdete praktične nasvete, kako se soočiti s problemi napredovale bolezni, kako si pomagati v domačem okolju ... Vsebine so pripravljene v obliki zloženek, ki si jih lahko tudi sami natisnete. Na spletu lahko pridobite tudi več informacij o nevladnih organizacijah, ki se vključujejo v podporo bolnikov z neozdravljivo boleznijo.

Dodatne informacije lahko prejmete tudi v številnih društvih bolnikov, v katerih Vam bodo pomagali in Vas ustrezno usmerili.

Pripravili: člani tima Oddelka za akutno paliativno oskrbo Jernej Benedik, dr. med.,
Marjana Bernot, dipl. m. s., univ. dipl. org.,
Nena Golob, dr. med.,
dr. Maja Ebert Moltara, dr. med.,
in Maja Ivanetič Pantar, dr. med.,
Onkološki inštitut Ljubljana

Lektorirala: Mojca Vivod Zor, prof. slov. jez.

Izdajatelj in založnik: Društvo onkoloških bolnikov Slovenije

Odgovorna urednica: Ana Žličar

Fotografija: www.pixabay.com

Zasnova in izvedba: www.design-demsar.si

Tisk: Present d.o.o.

Prva izdaja / Naklada 3000 izvodov / Ljubljana 2020
/ Izdajo omogočil FIHO

DRUŠTVO
ONKOLOŠKIH
BOLNIKOV
SLOVENIJE

prostovoljstvo.org